

บทที่

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาของปัญหา

ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า ปัจจุบันนี้มีหนังสือตำรา บทความ รวมทั้งงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหมวดคำในภาษารุง เทพเป็นจำนวนมากพอสมควร ทั้งที่ศึกษาหมวดคำทุกหมวด อย่างกว้าง ๆ และศึกษาเฉพาะหมวดอย่างละเอียด ส่วนเรื่องหมวดคำในภาษาไทย เียงใหม่ ยังไม่มีผู้ใดใดศึกษาค้นคว้าโดยตรง ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาเรื่องหมวดคำในภาษาไทย เียงใหม่

๑.๒ วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาลักษณะและหน้าที่ของหมวดคำชนิดต่าง ๆ ในภาษาไทย เียงใหม่ และในการจำแนกคำออกเป็นหมวดคำชนิดต่าง ๆ จะอาศัยตำแหน่งของคำในประโยคเป็นเกณฑ์

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๓.๑ ศึกษาลักษณะของหมวดคำทุกหมวดในภาษาไทย เียงใหม่ โดยอาศัยตำแหน่งของคำในประโยคเป็นเกณฑ์ในการจำแนกคำออกเป็นหมวดคำต่าง ๆ แล้วจึงพิจารณาเรื่องหน้าที่ของคำในหมวดคำเหล่านั้น ทั้งในประโยค และในวลี

๑.๓.๒ ภาษาเียงใหม่ที่นำมาเป็นข้อมูลในการวิจัยนี้ ส่วนใหญ่ได้จากผู้วิจัย ซึ่งเป็นผู้พูดภาษาเียงใหม่ และเป็นภาษาเียงใหม่ที่ใช้พูดกันในกลุ่มชนป่าทอง จังหวัดเียงใหม่เท่านั้น

๑.๔ วิธีดำเนินการวิจัย

๑.๔.๑ สํารวจหนังสือ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้

๑.๔.๒ รวบรวมข้อมูลซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้อมูลที่ใ้จากผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้พูดภาษาตัวเอง ข้อมูลบางส่วนรวบรวมจากเอกสาร หนังสือ งานวิจัย หรือพจนานุกรมเกี่ยวกับภาษาเชียงใหม่ และจากบุคคลในครอบครัว

๑.๔.๓ เลือกใช้หลักเกณฑ์การจำแนกหมวดคำที่เหมาะสม ซึ่งได้แก่ หลักเกณฑ์ที่ยึดตำแหน่งของคำไพบรโยค ในรูปของกรอมประโยคทดสอบ แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมไว้มาทดสอบกับกรอมประโยคทดสอบเหล่านั้น ทั้งนี้โดยยึดหลักว่าคำที่ปรากฏในตำแหน่งเดียวกันคือแทนที่กันได้ เป็นคำในหมวดเดียวกัน จากนั้น จึงนำเอาคำในหมวดคำต่าง ๆ นั้น มาศึกษาเรื่องหน้าที่ในประโยคและในวลีอีกทีหนึ่ง

๑.๔.๔ แสดงจำนวนคำและรายคำของหมวดคำแต่ละหมวด พร้อมทั้งตัวอย่างไว้ในภาคผนวก

๑.๕ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยนี้

ทำให้เข้าใจและเป็นการเพิ่มพูนความรู้ เรื่องลักษณะภาษาเชียงใหม่ ในด้านไวยากรณ์ โดยเฉพาะในเรื่องของหมวดคำใดกว้างขวางยิ่งขึ้น

๑.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้

๑.๖.๑ ดร. วิจินต์ ภาณุพงศ์ * ได้กล่าวถึงเรื่องการแบ่งคำออกเป็นหมวดคำต่าง ๆ ว่า

* วิจินต์ ภาณุพงศ์, "ระบบไวยากรณ์" (เอกสารประกอบการสอนวิชาการระบบเสียงและระบบไวยากรณ์ แผนกวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๕). (อักษฺาเนา), หน้า ๒๕ - ๔๔.

๑

คำที่ใช้อยู่ในภาษาไทย อาจจะจำแนกเป็นชนิด หรือ "หมวดคำ" ต่าง ๆ โดยอาศัยเกณฑ์ดังนี้ คือ

๑. ความหมายของคำ
๒. หน้าที่ของคำ
๓. คำแห่งของคำ

การจำแนกคำโดยอาศัย "ความหมาย" ของคำเป็นเกณฑ์

ในตำราไวยากรณ์ทั้งของตะวันตก และของไทย ที่ใช้ ๆ กันมา มักจะแบ่งคำเป็นชนิดต่าง ๆ โดยถือเอาความหมายของคำแต่ละชนิดเป็นเกณฑ์ คือ ถ้าเราต้องการจะทราบว่า คำนั้นเป็นคำชนิดใด ก็ต้องดูว่าคำที่เราต้องการทราบนั้นหมายถึงอะไร เช่น ถ้าเป็นคำเรียกชื่อ คน สัตว์ สิ่งของ ก็เป็นคำนาม ถ้าเป็นคำแสดงอาการของ คน สัตว์ สิ่งของ ก็เป็นคำกริยา คำที่ประกอบคำอื่นใหม่มีความหมายต่างออกไป ก็เป็นคำกริยาวิเศษณ์ เป็นต้น การกำหนดคำและให้คำจำกัดความของคำแต่ละชนิด โดยวิธีนี้ นักภาษาศาสตร์สมัยนี้เห็นว่ายังลึกล้ำอยู่มาก เพราะความรู้เรื่องความหมาย (ของคำหรือประโยคก็ตาม) เท่าที่เรามีอยู่ในเวลานี้ยังมีไม่มากพอที่จะกำหนดความหมายของคำให้แน่นอนตายตัวลงไปได้ เนื่องจากความหมาย (ของคำหรือของประโยค) เกี่ยวเนื่องกับประสบการณ์ ความนึกคิด ความรู้สึก ตลอดจนอารมณ์ของผู้พูดและผู้ฟัง และสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่สัมผัสซับซ้อนยากที่จะศึกษาให้รู้อย่างละเอียดถี่ถ้วน โดยเฉพาะเรื่องความนึกคิดของคนก็เป็นสิ่งที่เราเข้าถึงไม่ถึง ยังศึกษาโดยตรงไม่ได้ ฉะนั้นจึงเป็นการยากที่เราจะใช้ความหมาย (ซึ่งเป็นสิ่งที่เรายังไม่รู้แน่นอนดังกล่าว) เป็นหลักในการแบ่งคำพูดในภาษาโดยให้ผู้อ่านตำราและผู้เขียนตำราเข้าใจตรงกันและให้คำจำกัดความนั้น ๆ แน่นอนตายตัวลงไม่ได้

ตัวอย่าง ก. เหลือง เป็นสีที่ฉันชอบ

ข. ฉันนั้น เหลือง แล้ว

คำว่า เหลือง ใช้เรียกชื่อสีชนิดหนึ่ง คำนี้ก็ควรจะเป็นคำนามทั้ง ๒ กรณี แต่ปรากฏว่า เฉพาะในข้อ ก. เท่านั้น ที่ถือว่าเป็นคำนาม ส่วนข้อ ข. ไม่ใช่คำนาม ส่วนคำว่า หายุ คลื่น ลม ซึ่งแสดงอาการ ซึ่งถ้าถือตามคำจำกัดความข้างต้นนี้ ก็ควรจะเป็นคำกริยา แต่เราก็ไม่ได้ถือเช่นนั้น

คำว่า สวย ในประโยคที่ว่า เธอคงสวย เป็นคำกริยาแต่ไม่ได้แสดงอาการ

ทั้งหมดนี้เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่า การแบ่งคำพูดโดยอาศัยความหมายเป็นเกณฑ์นั้น ยังลึกลับอยู่มาก ด้วยเหตุนี้ นักภาษาศาสตร์สมัยใหม่จึงไม่นำความหมายเข้ามาเป็นเกณฑ์ แต่จะอาศัยรูปคำ หน้าที่ของคำ และตำแหน่งของคำในประโยคเป็นเกณฑ์

การจำแนกคำโดยอาศัย "หน้าที่" ของคำในประโยคเป็นเกณฑ์

เนื่องจากคำในภาษาไทยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำ เพื่อแสดงหน้าที่หรือความเกี่ยวข้องของของคำในประโยคดัง เช่นในภาษามองก้อ เป็นต้นว่า บาลี สันสกฤต ฝรั่งเศส เยอรมัน อังกฤษ ฯลฯ คำแต่ละคำในภาษาไทยมีรูปเดียวเป็นส่วนใหญ่ แต่จะแสดงหน้าที่โดยการปรากฏร่วมกับคำอื่น

การปรากฏร่วมกันของคำ ถือว่าเป็นการแสดงความสัมพันธ์ของคำทางไวยากรณ์แบบหนึ่งด้วย

เมื่อปรากฏร่วมกับคำอื่น ทั้งที่เป็นคำชนิดเดียวกัน และต่างชนิดกัน อาจจะทำหน้าที่เป็นแบบใดแบบหนึ่ง ดังนี้คือ

ทำหน้าที่ต่างกัน คือ แยกกันทำหน้าที่คนละอย่าง เช่น ฝนตก คำว่า ฝน ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน ตก ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรม เป็นต้น

ทำหน้าที่ร่วมกัน คือ ร่วมกันทำหน้าที่อย่างหนึ่ง เช่น รถคันนี้สวย คำว่า รถคันนี้ ร่วมกันทำหน้าที่อย่างหนึ่ง คือ เป็นหน่วยประธาน

- ด้วยเหตุนี้ เราจึงอาจแบ่งคำที่ออกตามหน้าที่ได้เป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ
๑. คำหลัก หมายถึง คำที่สามารถทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของประโยค^๑ ในประโยคเริ่มตามลำดับได้
 ๒. คำไวยากรณ์ หมายถึง คำที่ไม่สามารถทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของประโยคในประโยคเริ่มตามลำดับได้ จะต้องทำหน้าที่นั้น ๆ ร่วมกับคำหลัก

การจำแนกคำโดยอาศัย "ตำแหน่ง" ของคำเป็นเกณฑ์

การจำแนกคำโดยอาศัย "ตำแหน่ง" ของคำเป็นเกณฑ์ จะพิจารณาจากตัวอย่างประโยคหลาย ๆ ประโยค แล้วสังเกตดูว่าคำใดมักจะปรากฏข้างหน้าข้างหลังกันอย่างไร แล้วจึงเอาข้อสังเกตนั้นมาตั้งเป็นข้อสมมุติฐาน แล้วจึงนำข้อสมมุติฐานนั้นมาสร้างเป็นกรอบประโยคทดสอบอีกทีหนึ่ง เพื่อทดสอบว่า คำใดอยู่ในหมวดใด (ดูรายละเอียดในบทที่ ๒ ตอน ข. หน้า ๒๕-๖)

๑.๖.๒ น.ส.ราตรี ชันวารขร^๒ ได้ศึกษาเรื่อง "ลักษณะของคำไวยากรณ์ในภาษาไทย" โดยเน้นให้เห็นลักษณะที่แตกต่างระหว่างคำไวยากรณ์กับคำอีกประเภทหนึ่งซึ่งเรียกว่า คำหลัก เมื่อพิจารณาคำตามหน้าที่ คือ

คำหลัก มี ๓ ชนิด คือ คำนาม คำสรรพนาม คำบอกเวลาบางคำ คำกริยาอาการ คำกริยาอาการยอ คำกริยาสกรรม และคำกริยาทวิกรรม คำหลักเหล่านี้เมื่อพิจารณาคำตามหน้าที่จะเป็นคำที่สามารถปรากฏและทำหน้าที่ตามลำดับเป็นส่วนประกอบของประโยคเริ่ม^๓ ในภาษาได้ เช่น

เป็นหน่วยประธาน	คน	วิ่ง
เป็นหน่วยกรรมตรง	คน	กิน <u>ข้าว</u>

^๑ ดูคำอธิบายเรื่องส่วนประกอบของประโยคในบทนี้ หน้า ๔.

^๒ ราตรี ชันวารขร, "ลักษณะของคำไวยากรณ์ในภาษาไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทอักษรศาสตรบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๐๖). (อักษรสำนวน), หน้า ๓๗, ๔๔ - ๖.

^๓ ดูเรื่องประโยคเริ่มในบทนี้ หน้า ๓.

เป็นหน่วยกรรมรอง	น้อง รก <u>นำ ต้นไม้</u>
เป็นหน่วยกริยากรรม	คน <u>วิ่ง</u>
เป็นหน่วยกริยาสากรรม	คน <u>กิน</u> <u>ข้าว</u>
เป็นหน่วยกริยาทวิกรรม	น้อง <u>รก</u> <u>นำ ต้นไม้</u>

คำไวยากรณ์ มี ๒๓ ชนิด คือ คำคุณศัพท์ คำกริยาวิเศษณ์ คำลักษณนาม คำบอกคำกำหนดเสียงโท คำบอกคำกำหนดเสียงตรี คำอนิพนธ์ คำจำนวนนับ คำสำคัญที่ คำหน้าจำนวน คำหลังจำนวน คำพิเศษ คำบอกเวลาบางคำ คำช่วยหน้ากริยา คำช่วยหลังกริยา คำหลังกริยา คำลงท้าย คำปฏิเสธ คำแสดงคำสั่ง คำแสดงคำถาม คำอุปมา คำเชื่อมนาม คำเชื่อมกริยา และคำเชื่อมอนุพจน์ คำไวยากรณ์เหล่านี้เมื่อพิจารณาตามหน้าที่ในฐานะเป็นส่วนประกอบของประโยค จะเป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ และทำหน้าที่ตามลำพัง เป็นส่วนประกอบของประโยคเริ่มในภาษาไทยได้ เช่น

๑ กระจุกกระจิก อยู่บนโต๊ะ

คำว่า "กระจุกกระจิก" ในตัวอย่างนี้ จะปรากฏและทำหน้าที่ตามลำพัง เป็นหน่วยประธานไม่ได้ จะต้องมีคำหลัก คือ คำนาม เช่นคำว่า "ของ" ปรากฏอยู่ท้ายเสมอ จึงจะสามารถทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของประโยคได้ คือ

ของกระจุกกระจิก อยู่บนโต๊ะ

คำไวยากรณ์บางคำ คือ ใคร อะไร สามารถ ปรากฏและทำหน้าที่ตามลำพัง เป็นส่วนประกอบของประโยคได้ แต่จะปรากฏได้เฉพาะในประโยคไม่เริ่ม ๒ เท่านั้น เช่น มีเสียงคนเดินมา และเราตามออกไปว่า

ใครมา

๑ คุวิชัย เครื่องหมายนี้ ในบทนี้ หน้า ๑๕.
 ๒ คุวเรื่องประโยคไม่เริ่ม ในบทนี้ หน้า ๗.

คำว่า ใคร เป็นคำแสดงคำถาม ซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานของประโยค
ไม่เริ่มนี้

๑.๘ ศัพท์เฉพาะที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

๑.๘.๑ ประโยคเริ่ม

คือประโยคที่ใช้เริ่มบทสนทนาได้ การที่จะเข้าใจประโยคชนิดนี้ ไม่
จำเป็นต้องอาศัยคำพูดที่มาก่อน ประโยคเริ่มอาจใช้ในตอนกลางของบทสนทนาได้ ไม่จำเป็น
ต้องใจเริ่มบทสนทนาเสมอไป เช่น

๑.๘.๑.๑ thə: ca^{?2} pay du: naŋ¹ ka:
เธอ จะ ไป คุณ หนึ่ง หรือ
(ประโยคเริ่มซึ่งใจเริ่มบทสนทนา)

๑.๘.๑.๒ pay ka:²
ไป ซี้
(ประโยคไม่เริ่ม)

๑.๘.๑.๓ de:ŋ ca^{?2} pay du: naŋ¹ kap¹ haw to:ŋ
แดง จะ ไป คุณ หนึ่ง กับ เรา ด้วย
(ประโยคเริ่มซึ่งใจในตอนกลางบทสนทนา)

๑.๘.๑.๔ di:
ดี
(ประโยคไม่เริ่ม)

๑.๘.๒ ประโยคไม่เริ่ม

คือประโยคที่ไม่อาจใจเริ่มบทสนทนาได้ เพราะต้องขึ้นอยู่กับ
ประโยคอื่น ^{หรือพูดมาก่อน} หมายความว่าในบทสนทนาเดียวกัน เช่น

pay ka:²
ไป ซี้

เป็นประโยคไม่เริ่ม เพราะไม่มีใครเข้าใจประโยคนี้ได้ หากไม่มีประโยคอื่นนำมาก่อน เช่น

the: ca² pay du: naŋ¹ ka:
เธอ จะ ไป คุณ หนึ่ง หรือ

๑.๗.๓ ส่วนประกอบของประโยค

ส่วนประกอบของประโยค คือ หน่วยโครงสร้างของประโยค ซึ่งจะปรากฏอยู่ในตำแหน่งสำคัญ ๆ ของประโยค และอาจจะปรากฏตามลำพัง หรือรวมกันเข้าเป็นประโยคก็ได้

ส่วนประกอบของประโยคแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

- ก. ประเภทมูลฐาน
- ข. ประเภทเสริม

ส่วนประกอบประเภทมูลฐานของประโยค มี ๗ ชนิด ที่เป็นประเภทนามมี ๔ ชนิด และที่เป็นประเภทกริยามี ๓ ชนิด

ส่วนประกอบของประโยคที่เป็นประเภทนามมีดังนี้ คือ

๑. หน่วยประธาน (ป) ไต่แกนามวลี^๑ (ซึ่งอาจจะมีหรือไม่มีคำลงท้าย^๒ อยู่ด้วยก็ได้) ซึ่งปรากฏอยู่หน้าหน่วยกริยาหน่วยใดหน่วยหนึ่ง โดยอาจจะมีหรือไม่มีหน่วยกรรมตรง (ค) หรือหน่วยกรรมรอง (ร) อยู่ข้างหน้าหน่วยประธานนั้นก็ได้ เช่น

นอ:น^๕ นอ:น
นอ นอน
ป อ

^๑ ดูเรื่องนามวลี ในบทนี้ หน้า ๑๓.

^๒ ดูเรื่องคำลงท้าย ในบทที่ ๓ หน้า ๕๓.

๓.๒ ปรากฏข้างหลังหน่วยทวิกรรม ในกรณีที่หน่วยกรรมตรงย้ายไป
 อยู่ต้นประโยค เช่น

Sa-ta:ŋ me:³ hian bo:² day⁴ ce:k² no:ŋ⁵
 สตางค แม่ ยัง ไม่ ไค แจก นอง

ค ป ท ร

๓.๓ ปรากฏข้างหน้าหน่วยประธานซึ่งมีหน่วยทวิกรรมและหน่วย-
 กรรมตรงตามหลัง เช่น

no:ŋ⁵ me:³ hian bo:² day⁴ ce:k² Sa-ta:ŋ
นอง แม่ ยัง ไม่ ไค แจก สตางค

ร ป ท ค

๔. หน่วยนามเดี่ยว (นค) ไคแก่นามวลี (ซึ่งอาจจะมีหรือไม่มีคำลงท้ายอยู่
 ด้วยก็ได้) ซึ่งปรากฏตามลำดับเป็นประโยคไค เช่น

me:³

แม่

นค

no:ŋ⁵ caw⁴

นอง คะ

นค

ส่วนประกอบของประโยคที่เป็นประเภทกริยา มีดังนี้คือ

๕. หน่วยกรรม (อ) ไคแก่กริยาวลี (ซึ่งอาจจะมีหรือไม่มีคำลงท้ายอยู่ด้วย
 ก็ได้) ซึ่งอาจจะมีหรือไม่มีหน่วยประธานนำหน้าก็ได้ แต่ต้องไม่มีหน่วยกรรมตรงตามหลัง

เช่น

นอ:๓ ⁵	นอ:๓
นอ	นอ
ป	อ

๖. หน่วยสกรรม (ส) ไก่แกกริยาวลี (ซึ่งอาจจะมีหรือไม่มีคำลงท้ายอยู่ด้วยก็ได้) ซึ่งจะมีหน่วยกรรมตรงตามหลัง แต่จะต้องไม่มีทั้งหน่วยกรรมตรงและหน่วยกรรมรอง ทั้งสองชนิดตามหลัง เช่น

kin ¹	khaw ⁴
กิน	ขาว
ส	ท

๗. หน่วยทวิกรรม (ท) ไก่แกกริยาวลี (ซึ่งอาจจะมีหรือไม่มีคำลงท้ายอยู่ด้วยก็ได้) ซึ่งจะมีทั้งหน่วยกรรมตรงและหน่วยกรรมรองตามหลังตามลำดับ เช่น

ce:k ²	sa-ta:๓	นอ:๓ ⁵
แจก	สตาจค	นอ
ท	ค	ร

ส่วนประกอบประเภทเสริม มี ๓ ชนิด คือ

๘. หน่วยเสริมพิเศษ (พ) ไก่แกพิเศษวลี ซึ่งอาจจะปรากฏอยู่ต้นหรือท้ายประโยคก็ได้ โดยไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนแปลงไป เช่น

ta:m ¹ -tham-ma-da:	khaw ¹	ma:	le:w ⁵
ตามธรรมดา	เขา	มา	แล้ว
พ	ป	อ	

* ดูเรื่องนี้ ในบทนี้ หน้า ๑๑.

khaw¹ ma: le:p⁵ ta:m¹-tham-ma-da:
 เขา มา แลว ตามธรรมดา
 ป อ พ

๒. หน่วยเสริมบอกสถานที่ (ณ) ไคแกสถานวลี^๑ ซึ่งอาจจะปรากฏอยู่กับ
 หรือท้ายประโยคก็ได้ โดยไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนแปลงไป เช่น

ti:³ ba:n⁴ khon nak⁵
 ที่ บ้าน คน เยอะ
 ณ ป อ
 khon nak⁵ ti:³ ba:n⁴
 คน เยอะ ที่ บ้าน
 ป อ ณ

๓. หน่วยเสริมบอกเวลา (ว) ไคแกกาลวลี^๒ ซึ่งอาจจะปรากฏอยู่กับหรือ
 ท้ายประโยคก็ได้ โดยไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนแปลงไป เช่น

m̄a³ wan de:t² hwa:n⁵
 กลางวัน แดด ร้อน
 ว ป อ
 de:t² hwa:n⁵ m̄a³ wan
 แดด ร้อน กลางวัน
 ป อ ว

๑.๓.๔

๑.๓.๔.๑ คำจำกัดความ

วลี คือ คำคำเดียว หรือ คำคำหนึ่งกับส่วนขยาย ซึ่งทำหน้าที่

^๑ ดูเรื่องนี้ ในบทนี้ หน้า ๑๔.

^๒ ดูเรื่องนี้ ในบทนี้ หน้า ๑๔.

เป็นส่วนประกอบของประโยคชนิดใดชนิดหนึ่งใน ๑๐ ชนิด คือ หน่วยประธาน หน่วยกรรม-
ตรง หน่วยกรรมรอง หน่วยนามเดี่ยว หน่วยอกรรม หน่วยสกรรม หน่วยทวิกรรม หน่วย
เสริมพิเศษ หน่วยเสริมบอกสถานที่ หรือหน่วยเสริมบอกเวลา

๑.๓.๔.๒ ชนิดของวลี วลีแบ่งออกได้เป็น ๕ ชนิด ตามหน้าที่ที่เป็น
ส่วนประกอบของประโยค คือ

- ๑.๓.๔.๒.๑ นามวลี
- ๑.๓.๔.๒.๒ กริยาวลี
- ๑.๓.๔.๒.๓ พิเศษวลี
- ๑.๓.๔.๒.๔ สถานวลี
- ๑.๓.๔.๒.๕ กาวลี

นามวลี คือ คำนาม^๑ คำเดี่ยว คำสรรพนาม^๒ คำเดี่ยว คำนาม
กับส่วนขยาย หรือคำสรรพนามกับส่วนขยาย ซึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของประโยค
ชนิดใดชนิดหนึ่งใน ๔ ชนิด คือ หน่วยประธาน หน่วยกรรมตรง หน่วยกรรมรอง หรือ
หน่วยนามเดี่ยว

กริยาวลี คือ คำกริยา^๓ คำเดี่ยว หรือคำกริยากับส่วนขยาย ซึ่งทำหน้าที่
เป็นส่วนประกอบของประโยคชนิดใดชนิดหนึ่งใน ๓ ชนิด คือ หน่วยอกรรม หน่วยสกรรมหรือ
หน่วยทวิกรรม

พิเศษวลี คือคำพิเศษ^๔ คำเดี่ยว หรือคำพิเศษกับส่วนขยาย ซึ่งทำหน้าที่
เป็นส่วนประกอบของประโยคชนิดหน่วยเสริมพิเศษ

-
- ๑ คำเรื่องนี้ ในบทที่ ๓ หน้า ๓๔.
 - ๒ คำเรื่องนี้ ในบทที่ ๓ หน้า ๓๕.
 - ๓ คำเรื่องนี้ ในบทที่ ๓ หน้า ๓๔, ๓๖ และ ๓๘.
 - ๔ คำเรื่องนี้ ในบทที่ ๓ หน้า ๔๓.

สถานวลี คือ

ก. คำบุพบท คำเดี่ยว หรือ ๒ คำ หรือ ๓ คำ กับนามวลี ซึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของประโยคชนิด หน่วยเสริมบอกสถานที่

ข. คำบุพบท ๒ คำเรียงกัน ซึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของประโยคชนิด หน่วยเสริมบอกสถานที่

กาลวลี คือ คำบอกเวลาประเภทที่ ๑^๑ คำเดี่ยว หรือหลายคำ หรือคำบอกเวลาประเภทที่ ๒^๒ ๒ คำขึ้นไป หรือคำบอกเวลาทั้ง ๒ ประเภท กับคำในหมวดอื่นๆ^๓ ซึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของประโยคชนิด หน่วยเสริมบอกเวลา

๑.๓.๕ อนุพากย์

คือ ประโยคสามัญที่ลดฐานะลงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของประโยคใหญ่ ประโยคใหญ่ในที่นี้ หมายถึงประโยคซับซ้อนและประโยคผสม ที่ประกอบด้วยอนุพากย์ ๒ อนุพากย์ เท่านั้น

- ๑ คูเรื่องนี้ ในบทที่ ๓ หน้า ๕๖.
- ๒ คูเรื่องนี้ ในบทที่ ๓ หน้า ๔๑.
- ๓ คูเรื่องนี้ ในบทที่ ๓ หน้า ๔๑.
- ๔ คุรายละเอียก ในบทที่ ๔ หน้า ๔๔-๕.
- ๕ คุรายละเอียกใน

คุษฎ์พร ชำนิโรคสานต์, " อนุพากย์ในภาษาไทย " (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๒).
(อักษรำเนา), หน้า ๒๒-๔.

๑.๔ เครื่องหมายที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

๑.๔.๑ * ใ้เขียนข้างหน้าประโยคที่ไม่มีใ้ในภาษา เช่น

the: tuy⁴ no:n le:w⁵
เชอ อวน นอน แลว

๑.๔.๒ / ใ้เขียนคน

ก. ส่วนประกอบของประโยคแต่ละส่วน เมื่อต้องการแยกใ้เห็นชัดเจน

เช่น

khaw¹ / hak⁵ / no:w⁵ khon no:y⁴
เขา / รัก / นอง คน เล็ก
ป / ส / ค

ข. อนุพากย ๒ อนุพากย เช่น

khu: ca² ce:k² la:w-wan / nak⁵ lian
ครู จะ แจก รางวัล / นักเรียน

hian di:
เรียน ค

ค. ประโยค ๒ ประโยค เช่น

me:³ caw⁴ / pen³ ma: le:w⁵
แม่ คะ / เขา มา แลว

๑.๔.๓ ใ้ขีดเส้นใ้คำ หรือ กลุ่มคำที่ ต้องการอธิบาย เช่น

no:w⁵ no:n
นอง นอน